

HANNA

Minna Canth

Tekstin mukautus
Tiia-Maria Tuominen

Minna Canth

HANNA

Tekstin mukautus
Tiia-Maria Tuominen

2018
Artemira Publishing

A

FINNISH EASY READING HELPPOA LUETTAVAA SUOMEKSI

Finnish Easy Reading -teokset on kirjoitettu selkeällä kielellä alkuperäistekstin tyyliä ja tunnelmaa kunnioittaen. Lukija saa avukseen selkokieliset selitykset vaikeista ja harvinaisista sanoista. Finnish Easy Reading soveltuu oppimateriaaliksi, itsenäiseen opiskeluun tai kenelle tahansa innokkaalle lukijalle, joka on kiinnostunut suomalaisesta kirjallisuudesta.

- A - Helppo, noin 800 sanaa
- B - Keskitaso, noin 1200 sanaa
- C - Vaativa, noin 1800 sanaa

© 2018 Artemira Publishing
www.artemira.eu

Alkuperäisteos:
Minna Canth: Hanna
Edlund 1886

Tekstin mukautus: Tiia-Maria Tuominen
Toimitus: Florin Dimulescu

ISBN: 978-606-94649-4-6

Minna Canth

Minna Canth (1844–1897) on yksi Suomen tärkeimmistä naiskirjailijoista. Hän kirjoitti näytelmiä, pienoisromaaneja ja novelleja. Hänen teoksistaan tunnetuimpia ovat näytelmät *Työmiehen vaimo* (1885) ja *Anna Liisa* (1895) sekä pienoisromaanit *Hanna* (1886) ja *Köyhää kansaa* (1886). Hän yritti teostensa avulla tuoda esiin yhteiskunnallisia epäkohtia kuten köyhyyttä, eriarvoisuutta ja naisten heikompaa asemaa yhteiskunnassa.

Kirjoittamisen lisäksi Canth toimi kauppiaana ja toimittajana. Kotonaan Kuopiossa hän piti Minnan salonkia, jossa vieraili monia ajan kuuluisia kirjailijoita kuten Juhani Aho. Hän myös pyrki parantamaan naisten asemaa Suomessa.

Canth on ensimmäinen suomalaisnainen, joka on saanut oman liputuspäivän. Hänen syntymäpäiväänsä 19. maaliskuuta vietetään tasa-arvon päivää.

I

Lastenhuoneessa oli pimeää. Vain ruokasalin ovi oli *hieman* auki, ja sieltä loisti valoa. Pikku Hanna oli nähnyt pahaa unta. Suuri, musta koira oli yrittänyt ottaa hänet kiinni. Hän ei halunnut enää nukkua. Hän pelkäsi, että se uni jatkuisi.

Hanna *tuijotti* valoa, joka näkyi ruokasalin ovelta. Oli hiljaista. Kuului vain Jussin tasainen ja raskas hengitys toisesta sängystä. Hanna näki, että Jussilla ei ollut peittoa päällä. Poika voisi tulla kipeäksi. Hanna nousi ylös ja laittoi peiton Jussin päälle.

Oli turvallista, kun äiti *valvoi* viereisessä huoneessa. Mutta mitä äiti siellä teki? Hanna ei pystynyt nukkumaan. Hän mietti, mistä valo tuli. Jos lamppu oli unohnutun päälle, se voisi sytyttää tulen! Hanna juoksi ruokasalin ovelle ja avasi sen nopeasti.

– Oi, lapseni, minä pelästyin, sanoi äiti. Hän istui sohvalla ja *kutoi* sukkaa hiljaa. Hän näytti väsyneeltä. – Oletko ollut jo kauan hereillä?

– Vähän aikaa. Miksi mamma valvoo?

– Odotan pappaa.

Illallinen oli pöydässä isää varten.

---

hieman: vähän

tuijottaa: katsoa pitkään ja suoraan

valvoo: (tässä) olla hereillä

kutoo: neuloo; tehdä vaatteita langasta puikkojen avulla

- Paljonko kello on? Hanna kysyi.
- Kohta kaksi. Mene sänkyyn, lapseni.
- Saanko jättää oven auki?
- Pelottaako sinua? Et kai ole kipeä, Hanna?
- En. Minä näin pahaa unta. Suuri musta koira *ajoi* minua *takaa* ja tahtoi purra.
- Se oli vain unta. Nuku uudelleen. Hyvää yötä!
- Hyvää yötä, mamma!

Hanna jätti oven auki ja meni sänkyyn. Äiti istui lampun valossa ja kutoi. Rakas, rakas äiti! Hänen kasvonsa olivat *lempeät* ja kauniit. Hänen pukunsa oli siisti ja puhdas. Äiti tiesi kaiken ja teki aina oikein. Hanna halusi tulla yhtä hyväksi ihmiseksi kuin hän. Äiti ja isä olivat tärkeitä maailmassa.

Mikä se oli? Äiti pelästyi ja nousi ylös. Hevonen pysähtyi portille. Oliko se isä? Ovikello soi, ja äiti meni avaamaan oven. Kuului askeleita ja vihaista *murinaa*. Hanna nosti päätä, mutta äiti veti lastenhuoneen oven kiinni.

- Tule syömään, Oskar, kuului äidin ääni.
- Miksi katsot minua? *Kamreeri* Mellin minä olen. En ole aave. Minä en halua tuollaisia katseita!
- Syö nyt. En minä sinua katso.
- Kyllä katsot. Luulet, että en huomaa. Sitten puhut niin surullisella äänellä. Selma, tuo *loukkaa* minua.

---

ajaa takaa: yrittää ottaa kiinni

lempeä: ystävällinen, sydämellinen

murina: matala ääni

kamreeri: valtion työntekijä, joka hoitaa raha-asiat

loukata: (tässä) tehdä surulliseksi

- Puhu hiljempaa, että lapset eivät herää.
  - Enkö minä saa puhua omassa talossani? Niin, minä tiedän, että sinä haluat *päästä eroon* minusta. Olen *juoppo* mies. Sinä vihaat minua.
  - Oskar, syö nopeammin, että pääset nukkumaan. Kello on kohta kolme.
  - Miksi? Luulet, että olen *humalassa*, vaikka en ole. Mitä roskaa tämä on?
  - Kylmää vasikanpaistia.
  - Minulla on vaimo, joka antaa huonoa ruokaa! Kukaan ei pidä minusta. Syö itse kylmä vasikanpaisti, isä huusi ja löi käden pöytään.
  - Oskar, sinä rikot astiat.
  - Ne on ostettu minun rahoillani. Mene pois, tai minä –!
- Hyvä Jumala, lyökö hän mammaa? Hanna juoksi ruokasaliin. Isä istui tuolilla punaisena. Hänen silmänsä olivat pyöreät, ja nyrkki oli äitiin päin. Äiti seiso vieressä ja yritti estää, että isä *ei hakkaisi* pöytää.
- Pappa! Hanna huusi. – Älä lyö mammaa, älä lyö!
- Hanna *tarttui* kiinni isään. Isän käsi laskeutui alas. Tylsä katse kääntyi lapseen, joka oli *kalpea* kuin kuolema.
- Äiti halasi Hannaa. Hän vei tytön äkkiä nukkumaan.
- Juo vähän vettä, Hanna. Kuinka sinä nyt voit?

---

päästä eroon: (tässä) saada avioero

juoppo: henkilö, joka juo paljon alkoholia

olla humalassa: olla juovuksissa, olla juonut paljon alkoholia

hakata: lyödä

tarttua: ottaa kiinni

kalpea: vaalea, väritön, sairaan näköinen

– Hyvin, mamma.

Äiti antoi suukon, silitti poskea ja lähti sitten pois. Oli pimeää ja hiljaista. Hanna ei jaksanut ajatella mitään, koska hän oli niin väsynyt. Kyyneleet *valuivat* silmistä. Tyynty oli märkä. Silmät jäivät kiinni.

Aamulla Jussi herätti Hannan.

– Hanna! Nouse ylös ja kysy läksyjäni.

– Anna Hannan nukkua, äiti puhui ruokasalista.

– Hanna saa jo nousta. Kello on yli seitsemän.

Hannaa väsytti. Hänellä oli maantiedon ja ranskan kielen läksyjä. Hän osasi ne melko hyvin. Sitten hän muisti yön tapahtumat, vihaisen isän ja kalpean äidin. Maailma oli muuttunut niin oudoksi. Hänellä oli paha olo.

Hanna nousi ylös ja laittoi sukat ja kengät jalkaan. Aamiainen oli pöydässä. Jussi kuori suurta perunaa. Äiti toi maitoa keittiöstä.

– Hanna kulta, tule syömään sinäkin.

– Ei minun *tee mieli* syödä, Hanna vastasi.

Äiti huolestui.

– Syö, niin tulet vahvaksi. Keitän sinulle yhden kananmunan.

– Minulle myös, Jussi *vaati*.

– Sinä olet terve, et sinä tarvitse. Syö sinä nuo perunat.

– Niin, Hannalle vain, mutta ei minulle. En syö mitään enkä mene kouluun! Jussi katsoi äitiä vihaisesti.

---

valua: tippua, pudota

tehdä mieli: haluta tehdä jotain

vaatia: pyytää tiukasti

– En minä tarvitse kuin pienen leivän ja maitoa, Hanna sanoi. – Kiitos.

Äiti oli ajatuksissaan. Oliko hän *murheellinen*? Äiti *raukka*! Hänen mustat hiuksensa olivat kauniit. Hänen otsansa oli valkoinen ja puhdas. Hannan sydämeen sattui. Nyt ei voinut itkeä, koska täytyi mennä jo kouluun.

– Jussi, syö pian, että et myöhästy, Hanna puhui hiljaa. Hän ei halunnut häiritä äitiä.

Jussin suu oli täynnä. Hän katsoi rauhallisesti kelloa. Hanna otti kirjat mukaansa ja lähti. Hänen jalkansa tuntuivat heikoilta. Tornin kello löi puoli kahdeksan, joten hänellä oli vielä aikaa. Hän hengitti *raitista* ilmaa.

Keltaiset lehdet olivat pudonneet puista. Ne pyörivät maassa ja lensivät ilmassa tuulen mukana. Syksyn aurinko paistoi ystävällisesti taivaalta. Sen säteet olivat kirkkaita ja iloisia. Pienet linnut hyppivät kadulla.

Hanna oli kuin unessa. Hän kääntyi kirkon kulmalta toiselle kadulle. Tie oli tuttu, koska hän oli kävellyt sitä pitkkin monta vuotta.

– Hanna kulta, hyvää huomenta! Mitä sinulle kuuluu?

Paljon toisia koulutyttöjä oli Hannan ympärillä.

– Hanna, meidän ohitsemme käveli äsken poikia *lyseosta!* He *nostivat lakkia* ja katselivat meitä. Me olimme *vakavia* kuin emme olisi nähneet heitä. Siellä oli Hjalla, Onni,

---

olla ajatuksissaan: olla mietteläs, hajamielinen

murheellinen: surullinen

raukka: parka; jota säälitään

raitis: (tässä) puhdas

lyseo: koulu; ennen oli eri lyseot pojille ja tytöille

nostaa lakkia: (tässä) tervehtiä nostamalla lakkia

vakava: ei iloinen

Armas ja Otto. Arvaa, kuka siellä oli myös! *Hyvänen aika*, miksi olet noin vakava?

Se *riemu* tuntui oudolta. Eilen Hanna oli vielä nauranut tuolla tavalla. Aivan kuin koko maailma olisi muuttunut. Voisiko hän enää koskaan nauraa niin kuin toiset? Mutta toisten kotona ei ollut samanlaista suurta surua. Suru *johtui* äidistä ja isästä. Heillä oli onneton elämä. Hanna pyyhki kyyneleen pois.

– Hanna raukka, mitä kirjoja sinulla on mukana? Tämä kertoo Kristuksesta ja tämä toinen on ruotsia. Et voi lukea näistä ranskaa tai maantietoa.

Ines nauroi iloisesti. Hanna oli *vahingossa* ottanut äidin kirjat.

– Sinä saat lainata minun kirjojani, kaikki huusivat. – Ja minun, ja minun!

– Hss, hiljaa, tytöt. *Johtajatar* tulee!

– Hyvää huomenta, lapset! johtajatar sanoi. – Miksi pikku Hanna on niin vakava tänään? Yrittäkää saada hänet nauramaan.

– Ei, antakaa minun olla.

– Älkää *kiusatko* häntä, sanoi Olga.

– Hanna raukka, oletko sairas? Sano, kulta, sano.

– Hanna, älä ole noin surullinen, minä kerron sinulle jotain hauskaa.

---

hyvänen aika: sanonta, kun ihmetellään jotain

riemu: suuri ilo

johtua jostakin: olla jonkin syytä

vahingossa: ei tahallaan, ei tarkoituksella

johtajatar: koulun naispuolinen johtaja

kiusata: häiritä, olla ilkeä

Hanna ei halunnut kuulla, vaan meni luokkaan omalle paikalleen. Hän sai Olgalta ranskan kirjan, mutta läksyjen lukeminen ei onnistunut, koska ajatukset olivat sekaisin. Millaista kotona nyt oli? Yleensä isä *oli huonolla tuulella* aamulla. Hän ei puhunut paljon mitään, käveli vain huoneissa.

Johtajatar oli pöydän luona ja katseli vakavasti ympärilleen. Hänellä oli *virsi*kirja kädessä, ja raamattu oli pöydällä. Hän aloitti virren sataneljäkymmentäyhdeksän. Hanna tykkäsi siitä eniten. Laulu oli raikasta ja kaunista, mutta Hanna ei pystynyt laulamaan. Hän vain kuunteli toisia.

– Rakas Jumala, hän ajatteli. – Toivon, että pappa ei enää joisi eikä olisi paha mammalle. Hyvä Jumala, älä anna heidän kuolla koskaan!

Maailma oli musta, ja laulu oli kaukana. Hanna istui alas ja painoi otsan pöytään. Kyyneleet putosivat silmistä. Ensin hiljaa ja sitten kovaa. Kaikki katsoivat häntä nyt. Laulu oli loppunut.

Johtajattaren mielestä Hannan täytyi lähteä kotiin. Hanna ei kuitenkaan halunnut lähteä. Koulupäivän jälkeen hän poistui viimeisenä koulusta. Lyseolta saapui paljon poikia. Siellä oli myös Jussi.

– Osaitko läksysi, Jussi? Hanna kysyi.

– Olisin osannut, jos olisi kysytty. Pitkänen, mihin ajatte?

Hevonen oli pysähtynyt. Pitkänen seiso i kärryissä ja hymyili. Hän oli Jussin vanha tuttu.

– Minä ajan rantaan. Tuleeko Jussi mukaan?

---

olla huonolla tuulella: olla vihainen
virsi: uskonnollinen laulu

– Hanna, ota kirjat, Jussi sanoi ja heitti kirjat kadulle. Hän hyppäsi hevoskärryille ja ajoi rantaan Pitkäsen kanssa.

Hanna poimi kirjat kadulta. Hän lähti yksin kotiin. Häntä *ahdisti*. Koti ei näyttänyt samalta kuin ennen. Ennen se oli iloinen, nyt se oli synkkä. Hän nousi portaita ylös. Ruokasalin ovella oli lääkäri, joka puhui äidille. Isä oli sairastunut.

– Antakaa lääkettä. Tänään kaksi kertaa ja aamulla kerran.

– Onko pappa kauhean kipeä? Hanna *kuiskasi*.

– Kyllä, mutta ehkä hän parantuu pian, äiti vastasi. – Muistakaa olla hiljaa.

Hanna *hiipi* hiljaa lastenhuoneeseen. Oliko Jumala kuulut hänen *rukouksensa*? Hän katsoi ikkunasta ulos. Taivaalla oli valkoisia pilviä. Jumala voisi estää, että isä ei enää joisi eikä olisi paha äidille.

Isä makasi sairaana muutaman viikon. Lääkäri kävi usein hänen luonaan. Äiti istui aina isän sängyn vieressä. Hän oli kalpea ja väsynyt. Hanna yritti auttaa. Hän *käski* Jussin lukea läksyjä, mutta Jussi vain kiusasi *piikoja* keittiössä. Piiat olivat vihaisia.

Vähitellen isä parantui. Hän istui keinutuolissa ja poltti piippua. Äiti teki hänelle ruokaa. Kaikki, mitä äiti teki, oli hyvää. Maukas ruoka oli tehty kuitenkin vain isälle.

---

ahdistaa: olla epämukava olo, vaivata, rasittaa

kuiskata: puhua ihan hiljaa

hiipiä: kävellä ihan hiljaa

rukous: pyyntö Jumalalle

käskeä: pyytää tiukasti tekemään jotain, määrätä

piika: talon palvelustyttö, joka siivoaa ja auttaa kotitöissä

vähitellen: pikkuhiljaa, vähän kerrallaan

Jos ruokaa riitti, se oli äidille tai Jussille.

Lääkäri sanoi, että isä ei saanut juoda olutta. Isä oli hiljaisempi ja iloisempi. Hän viihtyi kotona. Äiti toivoi, että isä oli muuttunut. Äitikin oli rauhallisempi. Mutta ei sitä kauaa kestänyt. Kun isän voimat tulivat takaisin, hän muuttui *levottomaksi*. Hänelle haettiin viiniä.

Eräänä sunnuntaina isä oli todella levoton. Hanna alkoi kertoa juttuja koulusta, mutta hän huomasi, että isää ei kiinnostanut.

– Tahtoisiko pappa pelata korttia?

– Osaatko sinä?

Hanna oli iloinen. He menivät pelaamaan korttia isän huoneeseen. Hanna oli hyvä pelaamaan. Välillä hän pelasi huonosti, että isäkin voittaisi. Isä voisi muuten *pahastua*. Myöhemmin isä *kyllästyi*. Hän nousi ylös, sytytti tupakan ja meni ulos kävelemään.

Ilta kului, mutta isää ei näkynyt missään. Hanna luki läksyjä. Äiti opetti Jussia, mutta hän oli rauhaton. Jos isä joi olutta, hän tulisi humalassa kotiin ja *kohtelisi huonosti* äitiä. Äiti raukka!

Jussi oli nälkäinen ja halusi mennä nukkumaan. Hän sanoi, että hän osasi jo läksyt. Hän väitti, että jos hän saisi koiran tai hevosen, hän olisi ahkerampi. Talossa oli vain kissa ja sika. Mari, toinen piioista, halusi yksin hoitaa niitä.

Äiti käski Hannan mennä nukkumaan. Hanna luki kaikki

---

levoton: rauhaton; joka ei osaa keskittyä

pahastua: tulla vihaiseksi tai surulliseksi

kyllästyä: ei jaksaa enää tehdä jotain

kohdella huonosti: tehdä pahoja tekoja jollekulle

rukoukset, jotka hän muisti. Hän ei tiennyt, kuinka kauan isä oli poissa, mutta aamulla äiti oli taas surullinen. Hanna ei enää voinut olla iloinen kotona eikä koulussa.

Kevät tuli, ja koulu loppui. Hanna *oli pärjännyt* hyvin, mutta Jussi ei. Jussi oli vihainen ja heitti kirjat pöydälle. Hän syytti opettajia ja koulua.

– On parempi olla maanviljelijä tai hevospies. Minä en lue enää!

– Oho, niinkö sinä ajattelet? nauroi toinen piika Miina, joka siivosi huoneen lattiaa.

– Se on hyvä ammatti. Pitkänen saa kuusi markkaa päivässä.

– Olisi hauska nähdä, kun – ai, ai, ai, ai!

Miina makasi lattialla. Kun hän yritti nousta ylös, Jussi *tönäisi* häntä uudestaan.

– Jussi, älä tappele, Hanna sanoi *huolissaan*.

– Lopeta! Miina huusi ja löi Jussia *luudalla*.

Jussi potkaisi vesiämpärin lattialle.

– Jussi, vaatteesi kastuvat, Hanna sanoi. – Mene näyttämään *todistuksesi* mammalle.

– Mene sinä. Se on kirjojen välissä.

– Onpa huono! Vain numeroita neljä ja viisi.

---

pärjätä: onnistua hyvin

tönäistä: työntää toista niin, että toinen kaatuu

olla huolissaan: miettiä ja pelätä, että jotakin huonoa voi tapahtua

luuta: harja, jolla siivotaan lattiaa

todistus: (tässä) numerot, jotka saadaan, kun koulu päättyy; arvosanat

- Ei haittaa, vaikka olisi ykkönen. Minä *revin* sen.
- Vesipisarat valuivat Jussin poskilla, mutta hän yritti olla vihainen. Äiti kutsui häntä luokseen. Jussin oli vaikeaa viedä todistus äidille.
- Jussi raukka. Noin kävi, vaikka sanoit, että osaat.
  - Miksi minun piti mennä lyseoon? En minä tahdo lukea.
  - Kaikkien täytyy osata lukea ja kirjoittaa.
  - Miksi? Voi ajaa hevosta ja kaivaa maata.
  - *Laita* kirjat *talteen*, että löydät ne taas syksyllä, äiti pyysi Jussia.
  - Hanna, *laita* sinä, vastasi Jussi.
  - *Laita* itse, äiti sanoi. – Aina sinä käsket Hannaa.
  - Anna olla, mamma, Hanna sanoi. – Kyllä minä nämä *laitan*.
  - Mari! Jussi huusi keittiöstä. – Tuo tänne voileipiä!
  - Päivällinen on kohta valmis, Mari sanoi.
  - Tuo heti!
  - Odota, että ehdin! Kyllä minä tulen, Mari *mutisi*.

---

repää: rikkoa paloiksi
laittaa talteen: säilyttää
mutista: puhua epäselvästi

Kysymyksiä

1. Hanna halusi jättää oven auki, koska
  - a. hän oli sairas.
  - b. huoneessa oli musta koira.
  - c. hän oli nähnyt pahaa unta ja häntä pelotti.
2. Hannan ystävät olivat huolissaan, koska
  - a. Hanna oli surullinen ja vakava.
  - b. Hanna oli kipeä.
  - c. pojat eivät katsoneet heitä.
3. Hanna oli nykyään surullinen, koska
  - a. hän ei osannut tehdä läksyjä.
  - b. isällä ja äidillä oli asiat huonosti.
  - c. Jussi ei antanut hänen nukkua.
4. Mari ja Miina olivat
  - a. Hannan koulukavereita.
  - b. piikoja.
  - c. kissa ja sika.
5. Kun koulu loppui, Jussi oli vihainen, koska
  - a. hän oli saanut huonon todistuksen.
  - b. äiti ei ollut auttanut häntä läksyissä.
  - c. hän ei halunnut tulla maanviljelijäksi.